

A MESÉKKEL TÖRTÉNŐ FEJLŐDÉSSEGÍTÉS HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Szombathelyiné Nyitrai Ágnes *, Zentai Gabriella **

* *Apor Vilmos Katolikus Főiskola*

** *Békés Megyei Tudásház és Könyvtár*

Kulcsszavak: DIFER, összefüggés-kezelés, kritériumorientált fejlődéssegítés

Kutatásunk célja az összefüggés-kezelés fejlődésének segítésére alkalmas módszer kidolgozása és kipróbálása volt. Az összefüggés-kezelés szenzitív időszakában, óvodás és kisiskolás korban a gyermekek életében fontos szerepet töltenek be a mesék, így feltételezésünk szerint a tartalomba ágyazott képességfejlesztés jó eszközei lehetnek. Korábbi kutatásunkban a mesékben rejlő lehetőségeket a kritériumorientált fejlődéssegítés elvei (Nagy, 2007) alapján tartalomelemzéssel vizsgáltuk. Eredményeink alapján bizonyítottunk, hogy a mesék alkalmasak az összefüggés-kezelés valamennyi alapkomponeensének a fejlesztésére. A mese-repertoár gazdagsága megvalósíthatóvá teszi a fejlődés folyamatos, hosszan tartó, változatos és komplex segítését. Módszerünk középpontjában az ismert mesékről való tematikus csoportos beszélgetés áll. A tematikus jellegnek köszönhetően a fejlesztendő képesség valamennyi alapkomponeense kellő figyelmet kap a folyamatban (Nagy, Nyitrai, Vidákovich, 2009).

Módszerünk kipróbálására kontrollcsoportos fejlesztő kísérletben került sor, mely a Szeghalmi Kistérségi Társulás településeinek óvodáiban, általános iskoláiban zajlott. A kistérségben 41% a hátrányos helyzetű, és jelentős a roma gyermekek aránya. Az összefüggés-kezelés fejlesztését célzó kísérlet 2007 őszén kezdődött, ekkor a mintába tartozó gyermekek nagycsoportosak voltak. A kísérleti csoportba 172, a kontrollcsoportba 115 kisgyermek tartozott. A kísérlet kezdetén előmérést végeztünk a DIFER tesztrendszer összefüggés-megértés tesztjével. Az előmérés adatai kiindulópontját képezték a fejlesztésnek. A pedagógusokat továbbképzésen és tematikus csoportos beszélgetés keretében készítettük fel a meséken keresztül zajló fejlesztés módszerének alkalmazására, munkájukat folyamatosan, igény szerint segítettük. A fejlesztés eredményességéről követő mérések segítségével győződünk meg. Az első utómérésre 2008 őszén, a második utómérésre 2009 őszén került sor.

Az előmérés idején a kísérleti csoportot 72% pontos, a kontrollcsoportot 75% pontos fejlettség jellemezte összefüggés-kezelésből, a két csoport indulószintje között nem volt szignifikáns különbség ($F=2,7$, $p=0,1$, $t=-1,6$, $p=0,1$). Az első utómérésnél a kísérleti csoportban 85% pontos, a kontrollcsoportban 82% pontos fejlettséget mértünk. A második utóméréskor a kísérleti csoport átlaga 92% pont, a kontrollcsoporté 80% pont volt. A kísérleti csoport fejlődése (20%p) szignifikánsan meghaladta a kontrollcsoportét (8%p), a kísérleti hatás: $\sigma=0,84$.

Kutatásunk alapján úgy látjuk, hogy a mesélés és a mesékről való tematikus csoportos beszélgetés hatékonyan segíti az összefüggés-kezelés fejlődését. E program tovább gazdagítja a DIFER Programcsomag módszereit. Gyakorlati alkalmazása hatékonyabbá teheti az óvodás és kisiskolás kori fejlesztéseket.